درس روش پژوهش

نگارش

حسن قاسم زاده

دانشگاه صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی

فهرست عناوین

تحقیق - روش شناسی در تحقیق

اخلاق در تحقیقات- خلاصه سازی و مرجع دهی

نحوه جستجو- کتب و مجلات- اینترنت و هوش مصنوعی

شیوه تحقیق علمی

نکات نگارشی و نکات در نرم افزار

ارایه نتایج تحقیقات

باز هم نگارش؟؟!! آنهم در دانشگاه!!

عبور از سد زمان و مکان

مولوی، سعدی، حافظ و ...
ابوریحان بیرونی، ابو علی سینا و ...

ما چرا نتوانیم؟

فهرست عناوین

رعایت درستی و شیوایی در گویش و نگارش جز از راه آشنایی با آداب و شیوه های صحیح نگارش امکان پذیر نخواهد شد.

- **ویژگی های نوشته خوب**
- **راهکارهای درست نویسی**
- **بیشتر بدانیم**

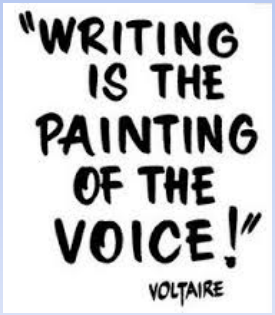

11/5/2026 Dr. Hasan Ghasemzadeh 5

نگارش

رعایت درستی و شیوایی در گویش و نگارش جز از راه آشنایی با آداب و شیوه های صحیح نگارش و تمرین نمودن امکان پذیر نخواهد شد.

ویژگی های نوشته خوب

۱. ویژگی های نوشته خوب ازنظر پیام
۲. ویژگی های نوشته خوب از نظرآیین نگارش

راهکارهای درست نویسی

۱. درست نویسی دستوری
۲. درست نویسی کلمات
۳.رعایت قوانین نشانه گذاری

11/5/2026 Dr. Hasan Ghasemzadeh 6

نگارش

رعایت قواعد نشانه گذاری

نشانه های نگارشی

۱. نام و شکل علامت: نقطه (.)
وظیفه : درنگ کامل
موارد کاربرد:
یک . در پایان جمله های کامل خبری یا انشایی.
دو . پس از پایان یافتن پی نوشت های ارجاعی یا تفصیلی.
سه . پس از نشانه های اختصاری.

Ghasemzadeh et al., K.N. Toosi University of Technology, M.Sc., B.Sc.

چهار . پس از شماره ردیف رقمی یا حرفی.مثال:۱.
نکته: در میان جمله های مرکّب، هرگز نباید نقطه را به عنوان نشانه مکث کامل قرار داد.

نگارش

۲. نام و شکل علامت: بند، ویرگول، کاما (،)
وظیفه: درنگ کوتاه
موارد کاربرد:
یک. میان جمله های پایه و پیرو.
دو. قبل و بعد از بدل، اگر بدل در میان جمله باشد.
سه. بین همه واحدهای هم اسناد:
مثال:در همه چیز مشابهت دَارد: شکل، فرمول، ...
چهار. برای ساده سازی فهم جمله.
پنج. بین بخش های مختلف نشانی اشخاص و اماکن; و میان اجزای پس از نام مأخذ در نشانی مآخذ:
بهاءالدّین خرّمشاهی: «حافظ نامه»، ج ۱، شرکت انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۶۶، ص ۵۲.
شش. بعد از فعل وصفی.
نکته: در میان کلمات از کاما و در انتها از «و» و «یا» استفاده می‌شود

نگارش

۳. نام و شکل علامت: نقطه بند، نقطه ویرگول، (؛ ;)
وظیفه : درنگ متوسّط
موارد کاربرد:
یک . جدا کردن بخش های مستقلّ یک جمله طولانی.
دو . پس از منادای ادامه دار:
مثال:«ای خدا؛ ای یار محرومان!»

۴. نام و شکل علامت: دو نقطه، نشان تفسیر(:)
وظیفه: توضیح و تفسیر
موارد کاربرد:
یک. قبل از نقل قول مستقیم.
دو. میان نام نویسنده و مأخذ در پی‌نوشت ارجاعی.
سه. میان کلمه و معنی آن در پانوشت.

نگارش

۵. نام و شکل علامت: نشانه پرسش، پرسش نما (؟)
وظیفه : پرسش
موارد کاربرد:
یک. در پایان جمله های پرسشی.
دو . برای نشان دادن تردید:
مثال:«که نتایج(شیب کاهشی؟) به‌دست آمد.»

۶.نام و شکل علامت: نشان عاطفه، علامت خطاب، نشانه تعجّب (!)
وظیفه : نمایاندن عاطفه
موارد کاربرد:
یک . در پایان جمله های عاطفی برای نمایاندن عواطفی مثل دعا، نفرین، آرزو، تحسین، تعجب، و تأسف.
دو . پس از منادا، هنگامی که ندا در همان جا پایان پذیرد:
«بنشین محمد!»

نگارش

۷. نام و شکل علامت: دو کمان، پرانتز، کمانک ( )
وظیفه: توضیح
موارد کاربرد:
یک. بیان سال:
مثال: علاّمه مجلسی (۱۱۱۱)
دو. آوردن معادل یک کلمه یا اصطلاح در درون متن.

۸. نام و شکل علامت: قلاّب، دو قلاّب، کروشه([])
وظیفه : افزایش
موارد کاربرد:
معمولا برای ذکر مراجع

نگارش

۹. نام و شکل علامت: خط فاصله، نیم‌خط، پیوست نما، تیره (ـ)
وظیفه : پیوند
موارد کاربرد:
یک. قبل و بعد از جمله معترضه.
دو. پیش از نقل قول مستقیم.
سه. جدا کردن ارقام از یکدیگر.

۱۰. نام و شکل علامت: سه نقطه، نشانه تعلیق (...)
وظیفه : تعلیق
موارد کاربرد:
یک . به جای یک یا چند کلمه حذف شده.
نکته: اگر این علامت در پایان جمله باشد، نقطه اصلی آخر جمله نباید فراموش شود.
دو . به جای بخش هایی از متن در خلاصه نویسی.
نکته : ... به مفهوم ادامه یافتن موضوع می‌باشد نه .....

نگارش

۱ – غلط‌های املایی

استحظار ← استحضار درخاست ← درخواست

۲- رسم الخط

بسمه تعالی ← باسمه‌تعالی اینجانب ← این‌جانب

بعرض ← به‌عرض میرساند ← می‌رساند

می شود ← می‌شود جابجایی ← جابه‌جایی

نگارش

۳ – غلط‌های دستوری

– « را» نشانه مفعول باید به دنبال مفعول به کار رود همچون:

نتایج از آزمایشگاه را... ← نتایج را از آزمایشگاه ...

– حذف فعل‌ها بدون قرینه مثل:

این موارد آزمایش و صحت سنجی شد ← این موارد آزمایش شده و صحت سنجی شد

– کاربرد فعل به‌صورت نادرست مثل:

انجام شده است ← انجام شد

نگارش

۴ – غلط‌های ریاضی

~~1/25~~

~~۱.۲۵~~

~~1,25~~

1.25

۱/۲۵

همواره در متون خود از اعداد فارسی استفاده نمایید در صورتیکه از انگلیسی استفاده می‌شود در سراسر متن بایستی یکنواخت انگلیسی باشد ترکیب فارسی و انگلیسی به هیچ وجه مجاز نیست.

11/5/2026 Dr. Hasan Ghasemzadeh 15

نگارش

- حرف اضافهٔ «به» در تمام موارد باید جدا از کلمهٔ بعد از خود نوشته شود (به دست گرفتن؛ به نام خدا؛ به‌صورت) مگر در برخی موارد مانند بای زینت (بگفتم، برفتم و...) و بای صفتساز (بنام: مشهور؛ بخرد: خردمند) و برخی گونه‌های قدیمی کلمات (بدین، بدان، بدو، بدیشان).
- حرف «ب» که در آغاز بعضی از ترکیبهای عربی می‌آید از نوع حرف اضافهٔ فارسی نیست و پیوسته به کلمهٔ بعد نوشته میشود: مابازاء، بذاته، بشخصه، برأیالعین، بنفسه، بعینه.
- « ها» (نشانهٔ جمع فارسی) در ترکیب با کلمات به هر دو صورت پیوسته و جدا صحیح است، اما در برخی موارد جدانویسی الزامی است (سعدی‌ها، فرمالیست‌ها، میوه‌ها، فقیه‌ها)؛ بنابراین توصیه میشود که همواره جدا نوشته شود تا اشکال پیش نیاید.

11/5/2026 Dr. Hasan Ghasemzadeh 16

نگارش

- « ای» (حرف ندا) همیشه جدا از منادا نوشته شود: ای خدا، ای که
- « این» و «آن» جدا از جزء و کلمهٔ پس از خود نوشته میشود، به جز کلمات زیر: آنچه، آنکه، اینکه، اینجا، آنجا، وانگهی.
- « همین» و «همان» همیشه جدا از کلمهٔ پس از خود نوشته میشود: همین خانه، همین جا، همان کتاب، همان جا.
- « هیچ» همواره جدا از کلمهٔ پس از خود نوشته میشود: هیچ‌یک، هیچ‌کدام، هیچ‌کس.
- « چه» همواره جدا از کلمهٔ پس از خود نوشته میشود، مگر در موارد زیر: چرا، چگونه، چقدر، چطور، چسان.
- « چه» همواره به کلمهٔ پیش از خود میچسبد: آنچه، چنانچه، خوانچه، کتابچه، ماهیچه، کمانچه، قباله‌نامچه.

11/5/2026 Dr. Hasan Ghasemzadeh 17

نگارش

- « را» در همه‌جا جدا از کلمهٔ پیش از خود نوشته می‌شود، مگر در موارد زیر: چرا در معنای «برای چه؟» و در معنای «آری» در پاسخ به پرسش منفی.
- « که» جدا از کلمهٔ پیش از خود نوشته می‌شود: چنان‌که، آن‌که (آن کسی که). استثنا: بلکه، آنکه، اینکه.
- « بی» همواره جدا از کلمهٔ پس از خود نوشته می‌شود، مگر آنکه «بی» با کلمهٔ بعد از خود یکی شده باشد و معنای کلمه دقیقاً مرکب از معانی اجزای آن نباشد: بیهوده، بیچاره، بینوا.
- « می» و «همی» همیشه جدا از کلمهٔ پس از خود نوشته میشود: می‌رود، می‌افکند، همی گوید.
- « تر» و «ترین» همواره جدا از کلمهٔ پیش از خود نوشته میشود، مگر در: بهتر، مهتر، کهتر، بیشتر، کمتر.

11/5/2026 Dr. Hasan Ghasemzadeh 18

نکات نرم افزاری

نیم‌فاصله

فرمول ها

جداول

مراجع

از حسن توجه شما سپاس‌گزارم